

De la Residència a l'Hospital Josep Trueta

Amb els metges revoltats exigint millores salarials i d'altres i els usuaris escaldats per les visites anul·lades es varen iniciar, el passat 19 d'abril, els actes de celebració del 50è aniversari de l'Hospital Josep Trueta de Girona.

El tret de sortida d'una agenda que s'allargarà fins a final d'any va ser la col·locació, a la façana de l'hospital, d'una lona de 23 metres de llargada i 4 d'amplada amb la imatge del cinquantenari. El mateix dia es va presentar, a la sala d'actes, el llibre *De la Residència a l'hospital d'alt nivell. 50 anys de l'Hospital Josep Trueta de Girona (1956-2006)*, obra del doctor i historiador Josep Roig, la historiadora Purificación Merino i el doctor Joan Baró. El llibre, editat pel Departament de Salut, fa un repàs a la història del Trueta amb l'accent en el vessant mèdic. Els autors, a partir de la documentació de l'hospital i entrevistes personals, han anat desgranant l'historial dels diferents serveis mèdics i quirúrgics, sense deixar de banda els treballs menys associats a la institució sanitària però imprescindibles per al seu bon funcionament. Una bona documentació fotogràfica i una completa cronologia posen la cirera a aquest llibre-homenatge.

Després de la presentació del llibre es va visionar un emotiu vídeo amb imatges retrospectives de la vida hospitalària i es va inaugurar una exposició fotogràfica amb 128 imatges de totes les èpoques. En el mateix acte es va presentar l'escultura que l'artista gironí Paco Torres Monsó va fer especialment per a aquesta celebració. Per a la resta de l'any s'han reservat actes dedicats a la relació amb la ciutat, a la recerca (15 de maig), a la docència (22 de juny), a la infermeria (6 d'octubre) i als professionals que treballen en el món de la salut (1 de desembre). També s'han organitzat jornades lúdiques i esportives, com les regates Match-Race entre hospitals comarcals (dies 13, 14, 20 i 21 de maig), la lligueta entre equips d'emergències (16 i 23 de setembre) i una cursa popular (1 d'octubre). L'objectiu d'aquest cinquantenari, a banda de moltes i emotives referències al passat, passa per una aposta clara de futur: el projecte d'un nou hospital.

L'Hospital de Girona fa cinquanta anys, amb les barraques de «Río» en primer terme.



Un hospital que ha d'anar molt més enllà d'un nou edifici, segons els responsables polítics, i ha d'enfortir les relacions entre els que hi treballen, i amb la societat, les institucions i els altres centres sanitaris de les comarques gironines.

Quan va obrir les portes, l'1 d'abril del 1956, hi treballaven 150 persones. La primera operació es va realitzar el dia 13 i sis dies més tard hi van néixer les

dues primeres criatures. Actualment hi treballen 1.300 professionals i es realitzen anualment unes 10.000 operacions. Rep prop de 20.000 ingressos, atén més de 200.000 consultes externes i més de 67.000 casos urgents anualment. Les xifres són els testimonis més eloqüents de l'evolució d'una institució vital, en sentit literal, per a tots els gironins.

Miquel Torns

L'Empordanet, país de pintors

El paisatge de l'Empordanet, els seus pintors i Pla: aquesta és la suma dels moments pictòrics que han centrat l'interès de la investigadora i historiadora de l'art Mariona Seguranyes en el volum 15 de la Col·lecció dels Quaderns de Palafrugell. El llibre, titulat *Una visió artística de l'Empordanet. La pintura a Palafrugell entre els segles XIX i XX*, va ser presentat el darrer 6 d'abril per l'Ajuntament i la Diputació de Girona.

El 6 de maig, just un mes més tard, s'ha produït l'esperada inauguració de les

exposicions que serveixen per il·lustrar el llibre de Mariona Seguranyes.

Deulofeu, Vidal Palmada i Torroella a la Catifa de Palamós, l'estiu de 1956.



ARXIU ESTRELLA PIGNAN

L'autora i comissària proposa un itinerari per tres llocs: el Museu del Suro, la Fundació Josep Pla i l'Hotel Sant Roc de Cal·lella. L'acte va ser presentat per l'historiador Joan Badia i Homs en el Museu. En aquest espai s'hi han ubicat obres dels primers pintors luministes que van encetar el concepte de la pintura del natural: Baldomer Gili, Jaume Ferrer i Francesc Gimeno. Una segona sala recull obres qualificades de la comunitat artística al

Palafrugell de l'època, marcada per l'academicista Leopold Ferrer i pels pintors directors de l'Escola d'Arts i Oficis local: Joan Baptista Coromina, ceramista de l'arquitecte Rafael Masó, i Lluís Medir, alumne d'ambdós. En un tercer àmbit es defineix Cal·lella com a punt d'atracció de pintors estiuencs, com Josep Mompou, Josep Palau i Maria Massa, primer, i més tard, Serra, Prim, Pericot, Togores, Candelaria, Bonnin, Sarquella...

Un punt i a part mereix la proposta de Seguranyes «Pla, paisatge i pintura», presentada a les sales de la Fundació Pla pel catedràtic de teoria de l'art de la UPF Antoni Marí sota el títol «Josep Pla i els pintors. La construcció del paisatge empordanès» (segons Pla, aquest és l'ideal de paisatge, harmònic, lluminós i

humanitzat). S'hi reivindica Pla com a eix vertebrador del paisatge i la pintura de l'Empordanet i de l'Alt Empordà; i s'hi exhibeixen obres de Francesc Gimeno, Coromina, Medir, Genover, Serra, Martinell... d'una banda, i de Marià Llavenera, Ramon Reig, Salvador Dalí, Lluís Vayreda, Roura... de l'altra. Acompanyen el recorregut els escrits de Pla.

La comissària s'ha llegit l'obra de Pla i ens el mostra sota una llum revifadora. Ens convida a «entrar en contacte amb el seu criteri estètic, que l'apropà a l'obra d'uns pintors que tenien en comú amb ell la representació figurativa de la realitat, i, per sobre de tot, l'atracció pel plaer estètic d'observar un paisatge, d'entendre'l i acceptar el repte de plasmar-lo en pintura o en escriptura». Animada per la Fundació, Seguranyes desmunta a poc a poc algun dels tòpics d'un Pla que sembla arcaic i que s'escapa dels dits d'uns investigadors de darrera generació que continuen basant-se en arquetips de l'ancià cada cop més desgastats, arrapats a l'especulació sobre la seva vida personal. La Fundació ens convida, una vegada més, a la lectura i a l'estudi de l'obra

De Vilaplana a Fontclara

Val la pena tenir present el que va passar a Josep Pla amb la novel·la *Nocturn de primavera*. L'havia publicada l'any 1953 a l'Editorial Selecta. No va tenir cap ressò. Convençut que l'havia de reelaborar, va publicar-ne una segona versió quasi vint anys més tard, en el volum 23 de l'*Obra Completa*. Pla estava contentíssim, es pensava que finalment havia escrit una bona novel·la. El nom del municipi havia canviat -de Vilaplana a Fontclara-, hi havia quasi 80 planes més, «més anècdotes, més reflexions i algun personatge nou», tal com va dir Xavier Pla el 29 d'abril passat a la Fundació Josep Pla de Palafrugell, en l'acte de presentació de la reedició del primer *Nocturn de primavera*. Porcel escriu en el pròleg que és molt millor. Facin-li cas. Tot sovint, ens pensem que unes obres completes són també unes obres definitives, però no sempre és així. Aquesta novel·la n'és un bon exemple. Aquell dia, a Palafrugell, Porcel va explicar-nos que Pla havia escrit *Nocturn de primavera* en dues o tres setmanes, va parlar de Proust i de Gogol, va comparar aquesta primera versió amb *L'hostal de la Bolla* de Miquel dels Sants Oliver, amb el *Picwick* de Dickens o amb *Gent de l'Alta Vall* de Pere Calders. Jo hi afegixo encara *El convidat* de Miquel Pairolí. Però, malgrat el que va assenyalar fa temps Lluís Bonada, Porcel pensava que *Nocturn de primavera* no tenia res a veure amb la Bisbal. No és així. No em costaria gens indicar tot un seguit de coincidències. Fer, però, aquesta mena d'arqueologia literària, ¿té algun interès? Quan no hi ha creativitat, l'erudició ens serveix de gaire? Em sembla que només ens pot ser útil quan ens il·lumina sobre un autor. És per això que ara penso en aquell Josep Pla jove, quan era estudiant de dret a contracor i quan anava a la Bisbal a casa del seu oncle o a casa de poetes de poca volada com Trinitat Aldrich. Segurament l'ambient asfixiant, provincial i mediocre de *Nocturn de primavera* no és gens allunyat del que devia sentir en aquells anys en què li semblava només un somni poder dedicar-se a escriure. Tant se val si el món en què s'inspira era realment així. Les coses són com són, però sentim el que sentim, tal com va escriure Balzac. Deu ser a causa d'aquest sentiment que, anys més tard, Pla escriu *Nocturn de primavera* quasi a raig. Hi ha també, és clar, la seva diabòlica mania d'escriure. Però sense vida no hi pot haver veritat literària. Val la pena recordar-ho.

Xavier Cortadellas



Els absis del monestir de Sant Miquel de Cruïlles.

tats del Parlament de Catalunya els anys 2002 i 2003, el monestir de Cruïlles havia quedat malauradament relegat per altres prioritats.

L'acord signat, per fi, posa les bases per a la recuperació total de Sant Miquel de Cruïlles. No es tracta ni del monestir més antic ni més espectacular de les terres de Girona, ni molt menys, però si l'imaginem restaurat i amb els originals –o les còpies– de totes les peces d'art que, el 1931, van ser traslladades a Girona per constituir el fonament del que avui és el Museu d'Art de Girona –la biga policromada, el retaule gòtic de Sant Miquel, la Majestat de Cruïlles, entre

altres–, ens trobaríem davant d'un dels conjunts històrics i artístics més complets de Catalunya. Així és, la placidesa d'aquest racó de la plana empordanesa encerclada per les Gavarres ha conservat totes aquestes joies dels temps medievals i ara, potser, és el moment indicat per tornar-les al lloc d'on van sortir. Perquè tots en sortirem beneficiats i recuperarem una part de la nostra història, la que va dels senyors de Cruïlles que van fundar el priorat al segle XI als pagesos del segle XVIII que van elegir el cementiri de Sant Miquel per ser-hi enterrats.

Elvis Mallorquí

Llegint als Aiguamolls

El passat dia de Sant Jordi, en commemoració del setè aniversari de la mort de Maria Àngels Anglada, es va celebrar a Castelló d'Empúries una jornada al voltant de l'obra de l'autora. Els actes van començar al matí amb una cantata a la basílica de Castelló, i a la tarda es va inaugurar el primer itinerari literari del Parc dels Aiguamolls de l'Empordà.

La jornada va rebre el tret de sortida amb la interpretació de la cantata *El Bruel de l'Estany* per part d'una coral de veus blan-

ques –formada per alumnes del CEIP Sant Pau i l'IES Ramon Muntaner de Figueres– que va aconseguir emocionar el

públic que a les dotze del migdia omplia a vessar la basílica de Santa Maria.

A les cinc de la tarda va arribar el torn a l'acte principal de la jornada, la inauguració del primer itinerari literari del Parc dels Aiguamolls de l'Empordà, que gravita al voltant de l'obra *Les closos* de l'escriptora osonenca, i que ha estat preparat per la Càtedra M. Àngels Anglada, amb la col·laboració de la direcció del Parc, la Diputació de Girona i l'Ajuntament de Castelló.

Per a aquesta primera experiència, que es repetirà aviat, els participants teníem uns guies d'excepció: Cristina Cervià, Elena Martinnell, Esteve Ripoll i Reparada Canet, que amb la seva veu i el seu cant ens van dur de la mà llegint i interpretant el paisatge del nostre voltant amb la mateixa mirada que el mirava i estimava l'escriptora.

El viatge es va iniciar a l'observatori Senillosa, on des del capdamunt de les sitges arrosseres vam recordar, gràcies a la interpretació cantada d'un dels poemes de *Columnes d'hores*, el suport de l'autora al grup de Defensa dels Aiguamolls, que va aconseguir salvar el parc de la indústria urbanística. Des d'aquest punt, la vista que se us ofereix és magnífica, completa, i fa mal a l'ànima pensar que, vint anys enrere, va estar a punt de ser destruïda.

La visita continua, amb *Les closos* com a principal fil conductor, però incorporant-hi textos d'altres obres que, sense gairebé moure'ns en l'espai, ens transporten a la complexitat de l'univers literari de l'autora: recordarem la guerra, la lluita per la terra i per la llengua, i ens arribarem fins i tot a Alexandria; tot això mentre caminem i sentim la terra des de l'observatori Pallejà, el Casot de la Bomba, l'observatori de la Closa de les Daines, les closos d'en Barraquer i l'aguait Quim Franch, per acabar al punt de partida, de nou amb un emotiu cant al paisatge, aquest que ens ha deixat, al llarg del passeig, amb la boca oberta. Un paisatge que, gràcies a l'obra de la Maria Àngels, descobrim i aprenem a estimar.

Francesc Montero Aulet

